

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Facility Management van de Stichting LOI Hoger Onderwijs

	Gegevens	
datum	30 november 2017	Naam instelling : Stichting LOI Hoger Onderwijs
Onderwerp	Naam opleiding	: hbo-bachelor Facility Management (240 EC)
Besluit	Datum aanvraag	: 1 mei 2017
accreditatie hbo-bachelor	Graad opleiding	: Bachelor of Facility Management
Facility Management van de	Variant opleiding	: deeltijd
Stichting LOI Hoger Onderwijs	Bijkomend	: Associate-degreeprogramma Facility Management
(005733)	Locatie opleiding	: afstandsonderwijs en blended learning vanuit Leiderdorp
uw kenmerk	Datum goedkeuren	
-	panel	: 6 februari 2017
ons kenmerk	Datum locatiebezoeken	: 14 december 2016 en 15 februari 2017
NVAO/20173191/AH	Datum visitatierapport	: maart 2017
bijlagen	Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief besluit van 18 februari 2014
2		

Beoordelingskaders

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2014, nr 36791) alsmede het kader beoordeling bestaande associate-degreeprogramma's (Stcrt.2014, nr.9834).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

Beoogde eindkwalificaties

Op 14 december 2016 en 22 februari 2017 is de opleiding Facility Management (FM) van LOI Hogeschool gevisiteerd door een commissie van AeQui. De visitatie betreft de bacheloropleiding FM en de Associate degree FM. Het totaaloordeel van de commissie is, voor zowel bachelor als Associate degree, voldoende.

Pagina 2 van 7 De opleiding kenmerkt zich door haar positionering als aanbieder van toegankelijk en arbeidsmarktrelevant afstandsonderwijs, dat zich voor de student kenmerkt door een *individuele en flexibele leerroute, maximale onafhankelijkheid van tijd, plaats en tempo, continue beschikbaarheid van begeleiding, technische eenvoud en betaalbaar collegegeld*. De opleiding FM wordt binnen dit concept aangeboden, en onderscheidt zich daarnaast door haar bedrijfskundige benadering van het vak, alsook door een focus op het Nederlands-talige bedrijfsleven.

Beoogde eindkwalificaties

Bacheloropleiding

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de beoogde eindkwalificaties van de bacheloropleiding FM als voldoende. Het beroeps- en opleidingsprofiel van de opleiding is gebaseerd op het landelijk opleidingsprofiel Facility Management uit 2012. De opleiding hanteert als eindkwalificaties de landelijk vastgestelde competenties. De visitatiecommissie heeft waardering voor de vertaling van het profiel voor het nieuwe, in september 2017 te starten, onderwijsprogramma in programmeeruitkomsten. Deze leeruitkomsten weerspiegelen helder het vakgebied en zijn herkenbaar geformuleerd voor zowel studenten, docenten als leden uit het werkveld.

De opleiding onderhoudt goede contacten met het beroepenveld. De beroepenveldcommissie bestaat uit toegewijde leden uit het beroepenveld, die zich actief inzetten voor de opleiding. Daarnaast beschikt de opleiding over een inhoudelijke programmaleider uit het werkveld.

Associate degree

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de beoogde eindkwalificaties voor de Associate degree FM als voldoende. De competenties van de bacheloropleiding gelden ook voor de Associate degree, op aangepast niveau. De visitatiecommissie stelt vast dat het beroepsprofiel en afgeleide competenties qua niveau voldoen aan internationaal aanvaarde niveaubeschrijvingen voor de Ad-graad (Dublin-descriptoren Short Cycle).

Programma

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de onderwijsleeromgeving van de bacheloropleiding en de Associate degree FM als voldoende. De visitatiecommissie is van mening dat de opleiding de eind-kwalificaties op adequate wijze heeft vertaald naar de onderwijsprogramma's. De visitatiecommissie heeft waardering voor de indeling van het programma in herkenbare, praktijkgerichte thema's, waarbij de visitatiecommissie een aantal kanttekeningen plaatst bij de inrichting van het huidige programma. De visitatiecommissie is van mening dat het huidige programma te sterk is gericht op *algemene economie en bedrijfskunde*. Daarmee komen de specifieke thema's rond facility management in het gedrang. Ook kunnen delen van het programma worden geactualiseerd, zoals de onderwerpen inkoop en strategisch facility management. De visitatiecommissie is positief over de vernieuwingen die de opleiding per september 2017 voornemens is door te voeren in de opbouw van de opleiding. De visitatiecommissie stelt vast dat de plannen voor een groot deel tegemoetkomen aan de door de commissie geconstateerde verbeterpunten rond de inhoud en actualiteit van het huidige programma. De visitatiecommissie heeft waardering voor de degelijke opzet. Dat de studie flexibel is in te plannen en studenten bij deze planning begeleid worden, draagt bij aan de studeerbaarheid. Het programma, dat start met inleidende vakken, sluit aan bij de kwalificaties van de

Pagina 3 van 7 instromende studenten. Elk thema wordt afgesloten met een praktijkintegratie-opdracht waarmee de student de theorie koppelt aan de eigen werkomgeving.

De opleiding beschikt over voldoende docenten voor het verzorgen van het onderwijs. Er is ruime expertise beschikbaar op de verschillende kennisgebieden van de opleiding. Alle docenten onderhouden contact met het werkveld. LOI Hogeschool heeft aandacht voor het verhogen van het aantal masterge-schoolde docenten tot de gewenste 80%.

Het rendement van de bacheloropleiding en de Associate degree FM is laag; de meeste inschrijvers volgen slechts enkele modules en weinig studenten doorlopen de gehele bacheloropleiding of Associate degree. Oorzaken voor uitval lijken over het algemeen buiten de opleiding te liggen.

Toetsing

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de toetsing van de bacheloropleiding en de Associate degree als voldoende.

Studenten sluiten iedere module af met een individuele toets. De toetsen laten een opbouw in complexiteit en beheersingsniveau zien naarmate de studie vordert. Er is sprake van een stevige toetsing van de body of knowledge in de schriftelijke examens, waarin casussen passend worden afgewisseld met meerkeuzevragen. De opleiding maakt relatief veel gebruik van praktijkopdrachten. De visitatiecommissie ondersteunt het voornemen van de opleiding om bij de herinrichting van het nieuwe programma een aangepaste mix van toetsen te ontwikkelen, waarbij een betere balans wordt gezocht in de afronding van modules met een praktijkopdracht of schriftelijk examen, passend bij de praktijkgerichte benadering van de opleiding. Enkele modules vormen samen een thema, dat wordt afgerond met een praktijkintegratieopdracht waarin de leerstof van de verschillende modules wordt geïntegreerd en de brug met de praktijk wordt geslagen. De praktijkintegratieopdrachten zorgen voor een goede integratie tussen de praktijk en de opleiding. Om dit te versterken, kunnen de opdrachten meer worden toegespitst op het vakgebied van facility management. De visitatiecommissie stelt vast dat de opleiding goede maatregelen treft om kwaliteit van de toetsing te borgen. De examencommissie geeft haar taak om de kwaliteit van toetsen en tentamens te borgen en zich een eigenstandig oordeel te vormen over het eindniveau van de opleiding goed vorm.

Gerealiseerde eindkwalificaties

Bacheloropleiding

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de gerealiseerde eindkwalificaties van de bacheloropleiding als voldoende. De opleiding wordt afgesloten met een afstudeeropdracht waarbij de student moet aantonen dat hij de geformuleerde competenties beheerst. De afstudeeropdracht bestaat uit een combinatie van literatuuronderzoek en empirisch onderzoek. Het is de bedoeling dat de afstudeeropdracht wordt uitgevoerd in een voor de opleiding relevante werkomgeving. Tot nu toe zijn vier studenten afgestudeerd. De visitatiecommissie heeft de eindwerkstukken van deze vier studenten bestudeerd om zich een beeld te vormen van het eindniveau. Op basis van de bestudeerde eindwerkstukken en op basis van tevredenheid van alumni van de opleiding concludeert de visitatiecommissie dat het eindniveau van de studenten voldoende is. De visitatiecommissie is positief over de sterke reflectie op het proces van de studenten in de werkstukken.

De visitatiecommissie heeft nog geen eindwerken kunnen beoordelen, aangezien er nog geen afgestudeerden zijn. Wel heeft de commissie er vertrouwen in dat de gerealiseerde eindkwalificaties voldoende zullen zijn. Dit vertrouwen ontleent zij ten eerste aan het niveau van de eerste praktijkintegratieopdrachten op eindniveau die zij wel heeft kunnen inzien. Ten tweede ziet de commissie de uniforme werkwijze binnen de gehele LOI Hogeschool met betrekking tot de eind-werken (van Associate degrees, maar ook van bacheloropleidingen) als een waarborg voor dit eindniveau.

Aanbevelingen

De visitatiecommissie stelt vast dat het gekozen beroeps- en opleidingsprofiel passend is, doch daagt zij de opleiding uit tot het tonen van meer visie op het vakgebied en het maken van keuzes in invalshoeken.

De visitatiecommissie raadt de opleiding aan om de reden voor uitval of studieovertraging scherp te blijven monitoren en waar nodig aanpassingen door te voeren in het programma en de begeleiding.

De visitatiecommissie ziet dat de opleiding in het eindwerkstuk sterk focust op het afstudeeronderzoek. De visitatiecommissie adviseert de opleiding om studenten te stimuleren om het onderzoek uit te breiden met een haalbaarheidsstudie.

Er wordt tenslotte beperkt gebruik gemaakt van (recente) artikelen als bronnen in de eindwerkstukken. De visitatiecommissie adviseert de opleiding om studenten meer te stimuleren tot, en te ondersteunen bij, het zoeken en benutten van relevante literatuur.

Alle standaarden van het NVAO-kader zijn positief beoordeeld (voldoende) en op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake accreditatie van de opleiding FM van LOI Hogeschool.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel.

Bestuurlijke afspraak

De NVAO heeft vastgesteld dat het panel geen eindwerken van het Ad-programma Facility Management heeft kunnen beoordelen omdat er nog geen afgestudeerden van het programma zijn. Zij heeft daarom met het college van bestuur van LOI Hogeschool als instelling met een Instellingstoets Kwaliteitszorg de afspraak gemaakt dat de hogeschool in het kader van de interne kwaliteitszorg na uiterlijk drie jaar op basis van een representatief aantal afstudeerwerken een aanvullende beoordeling zal laten verrichten en wel met betrekking tot de gerealiseerde eindkwalificaties van het Ad-programma Facility Management. De NVAO zal van de bevindingen van deze aanvullende beoordeling in kennis gesteld worden. Ook is afgesproken dat in geval van een onvoldoende beoordeling van de eindwerken de instelling een verbeterplan bijvoegt.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Stichting LOI Hoger Onderwijs te Leiderdorp in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 11 september 2017 naar voren te brengen. Bij e-mail van 30 november 2017 heeft de instelling laten weten geen opmerkingen te hebben.

De NVAO besluit dat accreditatie wordt verleend aan de hbo-bachelor Facility Management (240 EC; variant: deeltijd; en Associate-degreeprogramma Facility Management; locatie: Leiderdorp) van de Stichting LOI Hoger Onderwijs te Leiderdorp. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 30 november 2017 en is van kracht tot en met 29 november 2023.

De toevoeging 'of Business Administration' wordt aan de graad bachelor toegevoegd indien ten minste 70% van de opleidingen binnen een cluster is geaccrediteerd na 1 januari 2012¹.

Den Haag, 30 november 2017

De NVAO
Voor deze:

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'Z' or 'R' shape with a horizontal line extending to the right.

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

---

¹ Stcrt. 2013, 35337 en Stcrt. 2015, 27438. De NVAO publiceert maandelijks een overzicht van deze clusters op haar website. Stand van zaken per juli 2017: 17 % voor het cluster Facility Management.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.	Voldoende
3. Toetsing	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.	Voldoende
4. Gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent.

Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

- drs. Raoul van Aalst (voorzitter), veelvuldig voorzitter van visitatiepanels, sinds 2016 programmamanager Always Energy, een programma dat zich richt op vitaliteit en mobiliteit binnen en buiten TenneT.
- Mary K. Farmer MBA (panellid), referent afstandsonderwijs, tevens director Online Programs van het Glion Institution of Higher Education, Bulle, Switzerland;
- drs. Anne Marie Eijffinger MBA (panellid), adviseur bedrijfsvoering binnen het Ministerie van Defensie en tevens afstudeerbegeleider bij De Haagse Hogeschool;
- mr.drs. Ron van der Weerd (panellid), tot 2016 opleidingsdirecteur Facility Management, en thans programma manager nieuwbouw bij Hanzehogeschool Groningen;
- Romy Vieselmann, (student-lid), student opleiding Creatieve Therapie aan de Hogeschool Leiden.

Het panel werd ondersteund door drs. Linda van der Grijspaarde, secretaris (gecertificeerd).